

Загальний підхід до встановлення суб'єкта злочинів проти власності дає змогу виділити декілька категорій осіб, які можуть вчиняти такі злочини. Виходячи з положень ст. 18 КК, суб'єктом злочину є фізична, осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого може наступати кримінальна відповідальність. Тому перша, більш загальна категорія суб'єктів злочинів, які можуть вчиняти злочини проти власності, — це будь-яка особа, яка відповідає положенням вказаної статті КК.

Далі можна почати більш детальну характеристику суб'єкта цих злочинів. Починати можна з вікових характеристик суб'єкта цих злочинів. Якщо виходити з вищевказаної систематизації злочинів проти власності, то потрібно сказати, що загальний вік, з якого може наступати відповідальність за ці злочини, виходячи з положень ч. 1 ст. 22 КК, це 16 років.

За окремі злочини, в першу чергу, за викрадення у формі крадіжки, грабежу та розбою, кримінальна відповідальність наступає з 14 років. Також з 14 років наступає відповідальність за корисні посягання на власність без ознак викрадення, а саме — за вимагання. Також з 14 років наступає відповідальність за некорисні злочини, а саме — за умисне знищення або пошкодження майна. Таким чином, ми бачимо, що відповідальність з 14 років наступає за злочини, які розташовані в усіх групах в загальному розділі злочинів проти власності. Які є доводи для того, щоб законодавець прийняв таке рішення, тобто офіційно “зменшуючи” вік настання кримінальної відповідальності на два роки?

В літературі таке рішення законодавця мотивують тим, що в його основі покладені такі критерії: 1) рівень розумового розвитку, свідомості особи, які свідчать про можливість в 14 років усвідомлювати суспільну небезпечність і протиправність злочинів проти власності; 2) поширеність таких злочинів серед підлітків; 3) значну суспільну небезпечність (тяжкість) цих злочинів [6, 132]. Ці критерії, з нашої точки зору, мають безпосередньо відношення і до злочинів проти власності, тому таке рішення законодавця стосовно певної групи злочинів з цього Розділу Особливої частини КК є обґрунтованим.

Ще один критерій, який може бути використано для диференціації злочинів проти власності за ознакою суб'єкту, це так звані соціальні якості такої особи, а саме — її соціальне становище. В зв'язку з цим критерієм в групі злочинів проти власності можна виділити окремі злочини, які можуть вчиняти тільки особи, які мають вказані соціальні ознаки.

Наприклад, в групі викрадення можна виділити декілька форм вчинення таких дій, які може вчинити тільки особа, яка має певні додаткові соціальні ознаки. Наприклад, викрадення чужого майна шляхом привласнення чи розтрати або заволодіння таким майном шляхом зловживання службовим становищем може вчинити особа, яка має офіційні повноваження стосовно цього майна.

Наприклад, привласнення — це незаконне утримання майна особою, яка отримала це майно в правомірне користування, з метою обернення його на свою користь. Розтрата характеризується тим, що винна особа, якій це майно також було надано для правомірного використання, з корисною метою відчужує його — продає, дарує, передає іншим особам. Такі дії може вчиняти тільки особа, яка, як вже вказувалось, отримала таке майно у правомірне володіння. Це можуть бути любі матеріально-відповідальні особи, тобто особи, з якими існують офіційні угоди про їх матеріальну відповідальність.

Вчинення викрадення шляхом зловживання службовим становищем може вчинити тільки службова особа. При цьому важливо встановлювати, що не будь-яка службова особа може вчинити такі дії. Так потрібно кваліфікувати її діяння тільки в тих випадках, коли вона вчиняє такі дії, саме зловживаючи своїм службовим становищем [7, 168–169].

Є ще злочини, які може вчинити особа, яка повинна мати певні соціальні ознаки. Наприклад, порушення обов'язків по охороні майна (ст. 197 КК) може

О. В. Коробка, соискатель

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова,
кафедра уголовного права, уголовного процесса и криминалистики,
Французский бульвар, 24/26, г. Одесса, 65058, Украина

ВОПРОСЫ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ СОБСТВЕННОСТИ

РЕЗЮМЕ

Дифференциация преступлений способствует более точному пониманию смысла и признаков конкретного общественно опасного деяния, групп таких деяний, что, в свою очередь, способствует повышению качества научных исследований и улучшению практики применения законодательства.

Ключевые слова: преступления против собственности, субъект преступления, формы похищений, соучастие со специальным субъектом.